

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

Том 1

Одеса
2025

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)
Є 24

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 16.05.2025 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: нові виміри у воєнний час** : у 2 т. : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 16 травня 2025 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2025. – Т. 1. – 772 с.
ISBN 978-617-8430-61-0

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири України: нові виміри у воєнний час» містять результати наукових досліджень і практичних напрацювань вчених, фахівців і військовослужбовців, здійснені в умовах повномасштабної війни. У збірнику представлено як теоретичні, так і емпіричні дослідження у галузях філософії, загальної теорії держави і права, історії права, сучасних соціально-політичних процесів, соціології та психології.

Особливу увагу приділено аналізу загроз національній безпеці в конституційному, міжнародному та європейському правовому контекстах, а також питанням трудового, соціального, земельного, аграрного та екологічного права. Окремі розділи присвячено функціонуванню економіки та підприємництва в умовах євроінтеграції.

У збірнику також розглянуто проблематику цифрової трансформації, захисту інформації та кібербезпеки в умовах воєнного часу, методику викладання іноземних мов, перекладознавство, лінгвістику і журналістику. Висвітлено наукові здобутки в адміністративному, фінансовому, морському та митному праві, реформуванні судової системи, діяльності прокуратури, правоохоронних органів та адвокатури. Окремо проаналізовано питання кримінального права, кримінального процесу, кримінології, криміналістики, судової експертизи, медико-психологічного забезпечення правосуддя, а також аспекти цивільного, сімейного, господарського права, інтелектуальної власності та патентного судочинства. Розглянуто також актуальні питання діяльності бібліотек у закладах вищої освіти та фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник адресовано науковцям, викладачам, здобувачам вищої освіти, а також практикам у галузях права, економіки, соціології, політології, психології, філології, журналістики та кібербезпеки.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

ISBN 978-617-8430-61-0

© НУ «Одеська юридична академія, 2025
© Автори статей, 2025

Колесниченко Олександр Володимирович ДЕЯКІ ПИТАННЯ ВІДКРИТТЯ ПРОКУРОРОМ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ДОКУМЕНТІВ, ЩО СТАЛИ ПІДСТАВОЮ ПРОВЕДЕННЯ НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ	617
Красіловський Вадим Олександрович ЩОДО СУТНІСНОГО РОЗМЕЖУВАННЯ ВИДІВ ПРЕДСТАВНИЦТВА ПОТЕРПІЛОГО В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ	619
Лукашук Каріна Русланівна ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ТА ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ БОРОТЬБИ ЗІ ЗЛОЧИННІСТЮ У ВОЄННИЙ ПЕРІОД	623
Ляховченко Іван Анатолійович СУД ПРИСЯЖНИХ В УМОВАХ ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ	626
Маркіна Анна Валеріївна СТАН ЗАКОНОДАВЧОГО ЗАКРІПЛЕННЯ ПОНЯТТЯ ЕЛЕКТРОННИХ ДОКАЗІВ В УКРАЇНІ	628
Мельник Олександр Леонідович ОБОВ'ЯЗКИ ОСОБИ В ЗВ'ЯЗКУ З ОБРАННЯМ ДО НЕЇ ЗАПОБІЖНИХ ЗАХОДІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	632
Понурко Тарас Андрійович ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗБЕРЕЖЕННЯ ДОКАЗІВ ДЛЯ МІЖНАРОДНОГО КРИМІНАЛЬНОГО СУДУ	635
Фатєєв Андрій Вікторович ПРОЦЕСУАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ, ЩО ПІДСЛІДНІ ДЕРЖАВНОМУ БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ	637
Філімонов Микита Володимирович ОКРЕМІ ПИТАННЯ ДОПУСТИМОСТІ ДОКАЗІВ, ОТРИМАНИХ У РЕЗУЛЬТАТІ ЗНЯТТЯ ІНФОРМАЦІЇ З ЕЛЕКТРОННИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ	639
Шугалевич Ігор Васильович ПРАВОВА ПРИРОДА ПОСТАНОВ ВЕРХОВНОГО СУДУ	641

СЕКЦІЯ 11. КРИМІНАЛІСТИКА, СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА, ПСИХОЛОГІЯ ТА МЕДИЦИНА У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СУДОЧИНСТВА

Аркуша Лариса Ігорівна, Кучеров Дмитро Сергійович КОРУМПОВАНІ ЗВ'ЯЗКИ ЯК УМОВА ДЛЯ ВЧИНЕННЯ ПОДАТКОВИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ	645
Тіщенко Валерій Володимирович, Стародубов Сергій Вікторович ПІДСТАВИ ТА ЗНАЧЕННЯ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ КЛАСИФІКАЦІЇ ВБИВСТВ	648
Загородній Віктор Євстафійович, Наумович Ігор Сергійович ЗАСТОСУВАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАТЬ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ОБІГУ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ РОСЛИННОГО ПОХОДЖЕННЯ	650
Вашук Олеся Петрівна КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЯ КРИМІНАЛІСТИКИ: ОКРЕМІ АСПЕКТИ	653
Подобний Олександр Олександрович, Єрусланова Тетяна Геннадіївна ОКРЕМІ МОРАЛЬНО-ЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧАСНИКІВ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ЗІ СТОРОНИ ОБВИНУВАЧЕННЯ	655
Самойленко Олена Анатоліївна, Щербак Ірина Анатоліївна ДО ПИТАННЯ ЗАСТОСУВАННЯ КОНТЕНТ-АНАЛІЗУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ БОРОТЬБИ ЗІ ЗЛОЧИННІСТЮ	657
Цехан Дмитро Миколайович, Єлхін Олексій Володимирович ЗЛОЧИННІ УГРУПОВАННЯ ЯК ЕКОНОМІЧНІ АГЕНТИ: АНАЛІЗ СТРУКТУРИ ОПЕРАЦІЙНИХ ТА ІНВЕСТИЦІЙНИХ ВИТРАТ	660

Тіщенко Валерій Володимирович

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
професор кафедри криміналістики, детективної та оперативно-розшукової
діяльності, доктор юридичних наук, професор,
член-кореспондент НАПрН України*

Стародубов Сергій Вікторович

*Національний університет «Одеська юридична академія», декан факультету
адвокатури та антикорупційної діяльності, доцент кафедри кримінального
процесу, кандидат юридичних наук, доцент*

ПІДСТАВИ ТА ЗНАЧЕННЯ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ КЛАСИФІКАЦІЇ ВБИВСТВ

Криміналістична класифікація кримінальних правопорушень, разом з їх криміналістичною характеристикою, є складовою частиною криміналістичного аналізу кримінальних правопорушень, які, поряд зі слідчою діяльністю, є об'єктом криміналістичних досліджень.

Кримінально-правова класифікація кримінальних правопорушень здійснюється у кримінальному законодавстві в залежності від ступеня їх тяжкості і суспільної небезпечності (ст. 12 Кримінального кодексу України), форми вини, родового і безпосереднього об'єктів посягань. Це дає змогу правильно кваліфікувати кримінальне правопорушення та визначити вид і характер кримінального покарання. Встановлюючи сутність кримінальної події, слідчий завжди враховує таку класифікацію, оскільки вона впливає на визначення кола і змісту обставин, що підлягають доказуванню у кожному конкретному кримінальному провадженні, зумовлюючи тим самим напрям і правові задавання розслідування.

Проте врахування кримінально-правової класифікації кримінальних правопорушень недостатньо для визначення криміналістичних методів і засобів, за допомогою яких досягається їх розкриття, тобто встановлення сутності кримінально релевантної події, всіх її обставин і винних осіб. Тому в криміналістиці розроблюється власна класифікаційна система, яка вказує на криміналістично значущі ознаки кримінальних правопорушень і зумовлює побудову типових інформаційних моделей окремих категорій таких правопорушень, а також зміст діяльності з їх розслідування.

Криміналістичну класифікацію кримінальних правопорушень розглядається як засіб їх упорядкування за їх криміналістично значущими ознаками [1, с.57]. Вона дозволяє провести багатосторонній аналіз виділеної категорії таких правопорушень, синтезувати їх криміналістично значимі ознаки і сформулювати відповідні характеристики, що, в свою чергу, зумовлюють особливості криміналістичних методик їх розслідування [2, с.29, 44; 3, с. 244-245].

Така класифікація створюється не тільки стосовно всього масиву кримінальних правопорушень, але й щодо правопорушень певної категорії, зокрема

Криміналістичну класифікацію вбивств доцільно побудувати за критеріями, які відбивають особливості обставин їх вчинення та характеристиками їх учасників.

По мотивах і цілям: 1) з хуліганських мотивів; 2) у зв'язку з виконанням потерпілим службового чи громадського обов'язку; 3) з метою приховати інше правопорушення або полегшити його вчинення; 4) на сексуальному підґрунті; 5) з корисливих мотивів; 6) з метою позбавлення від конкурента; 7) з метою позбавлення від боргових зобов'язань; 8) отримання винагороди за вбивство на замовлення; 9) з помсти; 10) з ревнощів; 11) з мотивів расової, національної чи релігійної нетерпимості; 12) з ідеологічних спонукань та ін.

По способу підготовки, вчинення і приховування: 1) із застосуванням колюче-ріжучих, рублячих предметів, і зокрема холодної зброї; 2) вогнепальної зброї; 3) вибухових пристроїв; 4) отруйних речовин; 5) побутових предметів; 6) скидання з висоти; 7) утоплення; 8) побиття руками, ногами, камінням та іншими предметами; 9) механічного удусення. Доцільно виділяти вбивства, що вчиняються за попередньою підготовкою і без такої, а також ті, що супроводжуються маскуванням злочину: 1) діями, спрямованими на спотворення зовнішності трупа; 2) діями з приховування трупа; 3) розчленуванням трупа і приховуванням його частин; 4) інсценуванням події некримінального характеру: самогубства, нещасного випадку, природної (ненасильницької) смерті потерпілого або його перебування зниклої особи за межами постійного місця проживання; 5) вчи-

нення вбивства іншою особою; 6) знищення слідів і предметів, що вказують на винну особу.

По особі потерпілого: 1) чоловічої чи жіночої статі; 2) дорослого чи дитини (малолітнього або неповнолітнього); 3) тих, хто працює або навчається і тих, хто не працює і не навчається; 4) політичних діячів, військовослужбовців, правоохоронців, суддів і адвокатів, підприємців, державних службовців.

Наведена класифікація сприяє детальній криміналістичній характеристиці кожної з виокремлених груп вбивств і формуванню як згаданої методики розслідування вбивств, так і окремих методик (мікрометодик) їх розслідування у відповідності до особливостей виділених класифікаційних груп.

Список використаних джерел:

1. Журавель В. А. Криміналістичні методики: сучасні наукові концепції : монографія. Харків : «Апостіль», 2012. 304 с.

2. Тищенко В. В. Теоретичні і практичні основи методики розслідування злочинів : монографія. Одеса : Фенікс, 2007. 260 с.

3. Журавель В. А. Загальна теорія криміналістики: генеза та сучасний стан : монографія. Харків : Право, 2021. 448 с.

Ключові слова: Криміналістична класифікація кримінальних правопорушень, криміналістична методика розслідування, криміналістична характеристики кримінальних правопорушень, досудове розслідування, вбивства.

Keywords: Forensic classification of criminal offenses, forensic investigation methodology, forensic characteristics of criminal offenses, pre-trial investigation, murders.

Загородній Віктор Євстафійович

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
професор кафедри криміналістики, детективної та
оперативно-розшукової діяльності, кандидат юридичних наук*

Наумович Ігор Сергійович

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри криміналістики, детективної та
оперативно-розшукової діяльності*

ЗАСТОСУВАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАТЬ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ОБІГУ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ РОСЛИННОГО ПОХОДЖЕННЯ

У сучасному світі проблема незаконного обігу наркотичних засобів рослинного походження стала однією з найбільш актуальних і складних. Зростання наркоманії, поширення наркотиків на базі рослин і їх різноманітність викликають необхідність в розробці ефективних методів розслідування даних кри-